

Notat

Til Indtast til
Kopi til Indtast Kopi til
Fra Niels Erik Vedel
Sagsnr./Dok.nr. 2016-047337 / 2016-047337-5

Limfjordssekretariatet, MEF

Miljø- og Energiforvaltningen
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby
miljoe@aalborg.dk
www.aalborg.dk

Init.: NIV

12-10-2016

Notat om vandområdeplanerne 2015-2021 - Betydning for Aalborg Kommune

Den 27. juni 2016 offentliggjorde SVANA vandområdeplanerne for anden planperiode 2015-2021 med tilhørende bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer m.m.

Vandløbsindsatsen

Vandrådsarbejdet

Staten udmeldte rammen for vandløbsindsatsen (fysiske forhold) i apr. 2014, hvorefter Vandråd rådgav kommunerne om udarbejdelsen af et forslag til vandløbsindsatser for 2. vandplanperiode. Kommunerne indsendte på baggrund af dette arbejde forslag til vandløbsindsatser i okt. 2014. Kommunernes forslag til indsatser blev med mindre justeringer lagt til grund for det endelige indsatsprogram i de vandplaner, der blev sendt i høring i perioden 2014/2015.

I de endeligt vedtagne planer er indsatser som skulle finansieres med landdistriktsprogrammet imidlertid taget ud, herunder miniådale, dobbeltprofil og restaurering af hele ådale. Den samlede økonomi i denne del af indsatsen var i oplandet til Limfjorden 23,2 mio. kr. ud af en samlet ramme på 125,6 mio. kr. og berørte Brønderslev, Lemvig, Vesthimmerland og Aalborg kommune

Uden mulighed for at kommentere på det er niveauet for omkostningseffektivitet i vandløbsprojekter endvidere reduceret fra 5 til 1½ gange referenceværdien. Det betyder, at kommunerne allerede nu støder ind i projekter i værdifulde mindre vandløb som ikke længere er omkostningseffektive, og dermed ikke kan gennemføres. Ud over den store vandløbsindsats Staten har omprioriteret, vil rigtig mange af Vandrådenes anbefalede indsatser, således kunne blive sorteret fra indirekte.

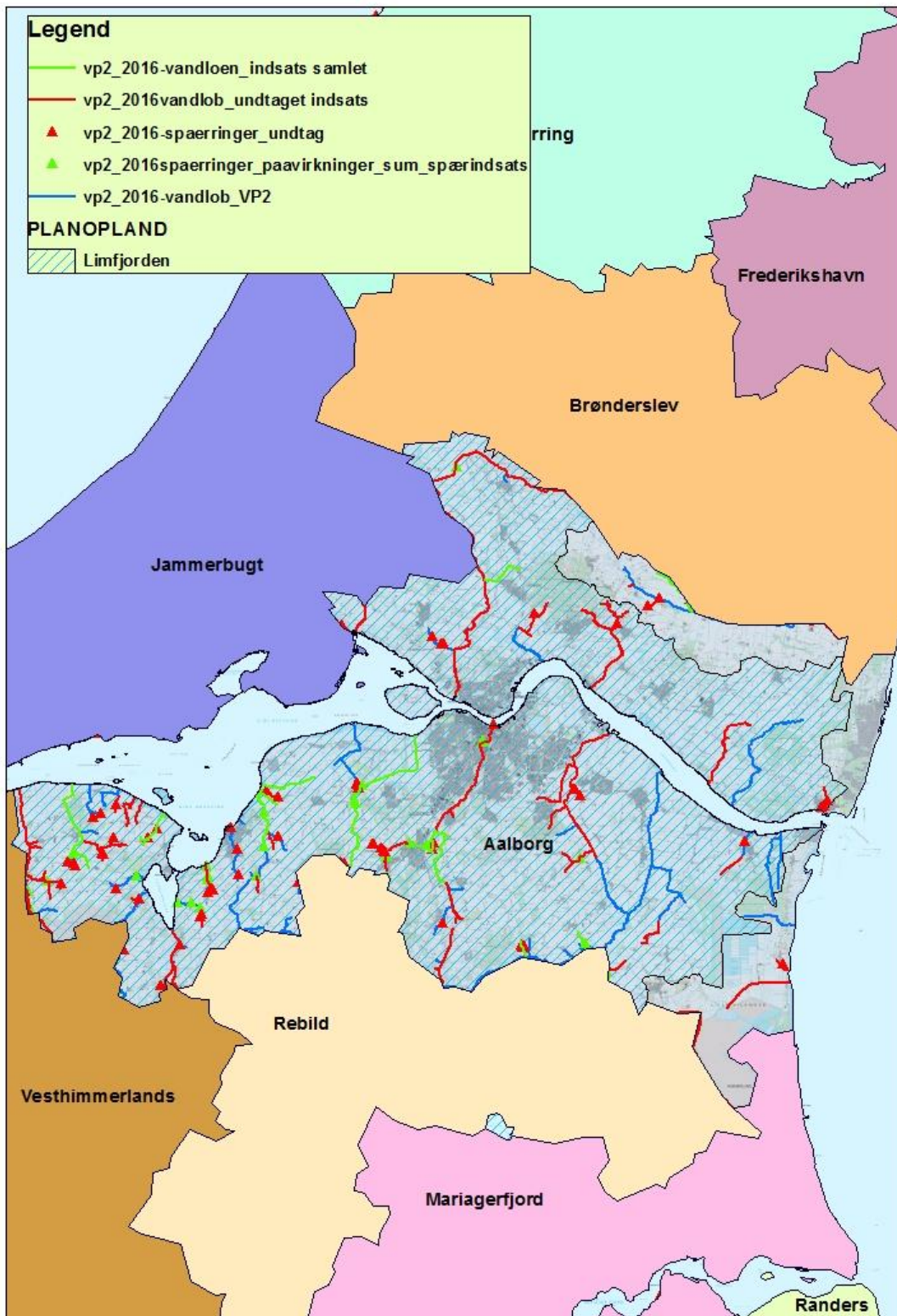
Der er i de besluttede vandområdeplaner overført vandløbsindsatser fra Vandplan 1. Kriteriet for at overføre indsatser har været, at disse har opnået tilsagn om realisering samtidig med, at de er omkostningseffektive og giver miljøgevinst.

Det er besluttet, at vandråd inddrages på ny i anden planperiode i arbejdet med at kvalificere afgrænsningen og udpegningen af vandområdeplanernes vandløb som kunstige eller stærkt modificerede. Dette arbejde forventes at skulle foregå i 2016 og 2017.

Indsatsprogrammet

Alt i alt indgår ca. 18.900 km vandløb og omkring 4.200 spærringer i Vandområdeplanerne. Nationalt er der lagt op til at 1.153 spærringer/rørlægninger skal fjernes i anden planperiode, hvoraf de 852 er overført fra Vandplan 1. Tilsvarende forventes 3.582 km vandløb at opnå god økologisk tilstand i forbindelse med restaureringer m.v.

Indsatsen i Aalborg Kommuner fremgår af figur 1 og tabel 1.

Figur 1 indsatser i Aalborg Kommune

Tabel 1: Indsatser i Aalborg Kommune i Vandområdeplan 2 (de opgivne km er de km vandløb, der opnår målopfyldelse ved en indsats – Der kan godt være overlap mellem indsatserne eksempelvis genslyngning og udlægning af groft materiale på samme strækning).

Status	Specificeret	Aalborg
Vandløb i oplandet (km)		372
Spærringer i oplandet		102
Indsats fjernelse af spærringer	Fjernelse af fysiske spærringer (stk)	2
Indsats fjernelse af spærringer	Åbning af rørlagte strækninger med etablering af miniådal med genslyngning (stk)	0
Indsats fjernelse af spærringer	Åbning af rørlagte strækninger med efterfølgende hævning af bund og/eller genslyngning (stk)	0
Indsats fjernelse af spærringer	Åbning af rørlagte strækninger m. smårestaurering (stk)	0
Indsats fjernelse af spærringer	Fjernelse af spærringer (excl. Rør) overført VP1 (stk)	25
Indsats fjernelse af spærringer	Fjernelse af rørlægninger overført VP1 (stk)	0
Indsats fjernelse af spærringer	Sum spærringer (stk)	27
Indsats vandløb	Udskiftning af bundmateriale (km)	6
Indsats vandløb	Udlægning af groft materiale (km)	17
Indsats vandløb	Udl. Groft mat. m. træplantning (km)	9
Indsats vandløb	Restaurering af hele ådale (km)	0
Indsats vandløb	Hævning af vandløbsbunden (km)	0
Indsats vandløb	Genslyngning i komb. Med afv. (km)	0
Indsats vandløb	Genslyngning (km)	22
Indsats vandløb	Etablering af træer (km)	11
Indsats vandløb	Etablering af sandfang (km)	0
Indsats vandløb	Etablering af okkeranlæg (km)	0
Indsats vandløb	Etablering af miniådale (km)	0
Indsats vandløb	Dobbeltprofil (km)	0
Indsats vandløb	Videreførte VP1 indsatser (udlægning af groft materiale i km)	30
Indsats vandløb	Total km vandløb med indsats VP2 (overlap indsatser)	26
Indsats vandløb	Total km vandløb med indsats inkl. VP1 (overlap indsatser)	55
Undtagelser vandløb (km)		162
Undtagelser spærringer stk.	Sum inkl rørlægninger og overførte VP1 indsatser	75

Vandløb med undtagelse for opfyldelse af Vandløbsindsatser

En stor del af vandløbsindsatsen er undtaget for at opfylde miljømålet i Vandområdeplan 2. For vandløb i Limfjordens opland er 1.114 km vandløb ud af 2.900 km (38 %) undtaget, og indsatsen er dermed udsendt til tredje planperiode. For spærringer og genåbning af rørlagte strækninger er det tilsvarende 567 stk. indsatser, der er undtaget ud af de 805 registrerede i oplandet (70 %).

På landsplan er 5.909 km vandløb ud af 18.892 km (31 %) undtaget for, at skulle opfylde miljømålet i denne planperiode. For spærringer og genåbning af rørlagte strækninger er det tilsvarende 3.047 stk. indsatser, der er undtaget ud af de 4.200 registrerede i oplandet (72 %).

Spildevand

I Aalborg Kommune skal der ved en række vandområder gennemføres indsatser over for spildevand fra regnbetingede udløb fra fælleskloakerede områder. Dette for at opnå opfyldelse af miljømålet.

Tabel 3 Vandforekomster for hvilke der skal gennemføres foranstaltninger over for regnbetingede udløb i anden planperiode (alle er også omfattet af 1. planperiode).

Vandområde	Længde (km)	Navn	Regnbetingede udløb
o8954_c	8,728	Lindholm Å	2 ved Vadum 2 ved Vestbjerg 2 ved Sulsted
o8942	4,759	Stae Bæk	2 ved Langholt
o8934	9,896	Øster Å	17 ved Øster Å (Aalborg) 3 ved Indkildestrømmen
o8932_a	4,815	Landgrøften (Romdrup Å systemet)	1 ved Sdr. Tranders 2 ved Gistrup
o7647	2,233	(Romdrup Å systemet)	1 ved Gistrup
o7657	0,966	(Romdrup Å systemet)	1 ved Klarup

For de regnbetingede udløb fra fælleskloakerede områder til vandforekomsterne i tabel 2, som er omfattet af vandplanen for første planperiode (2009-2015), skal foranstaltninger, som i omfang svarer til 40 % af den samlede indsats over for disse udløb, være gennemført senest 30. oktober 2016.

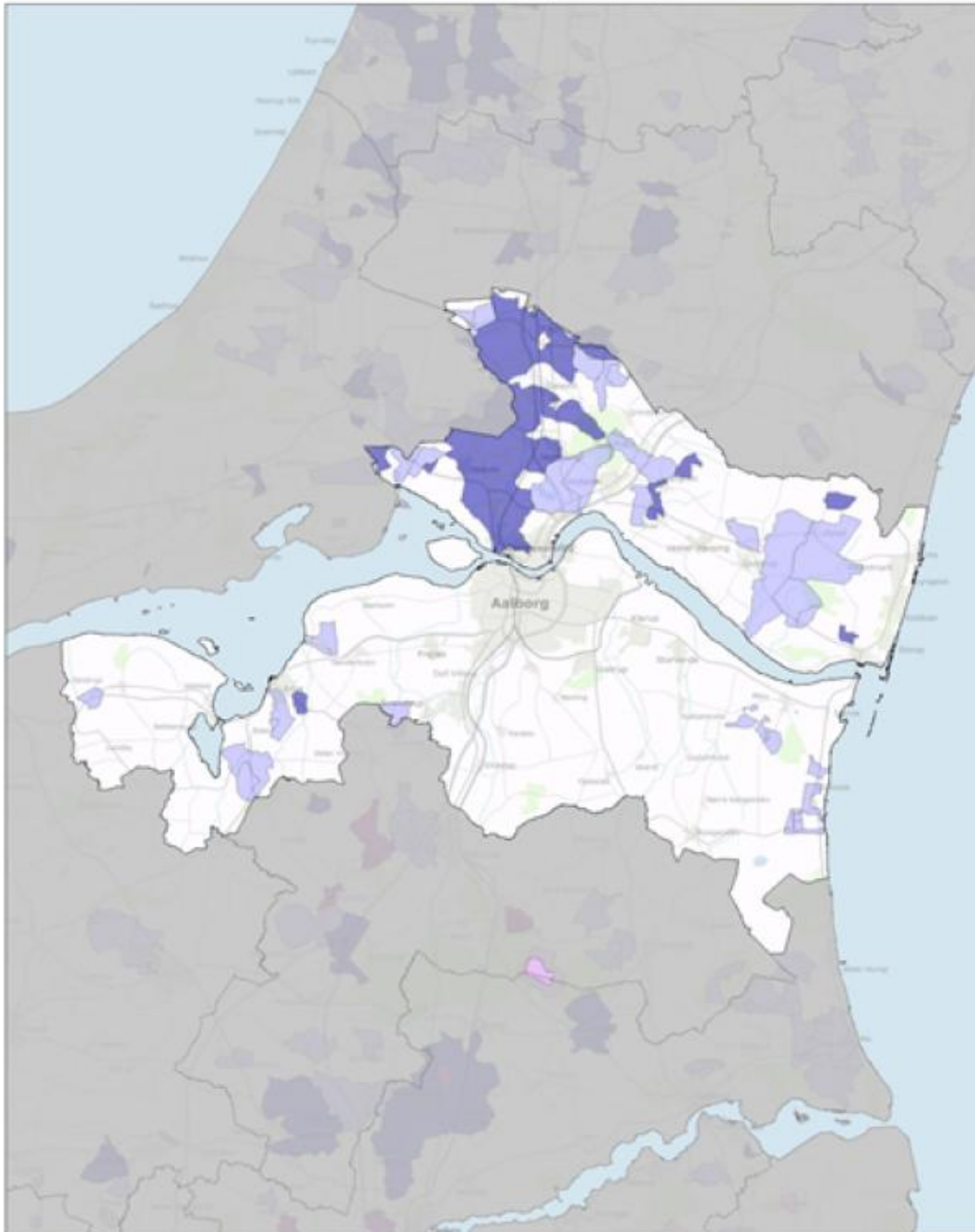
Der er i Aalborg Kommune ikke indsatser i forhold til ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse i anden planperiode.

I første planperiode skal Aalborg Kommune gennemføre en indsats ved mindst 477 ejendomme. Dette skal være gennemført senest 30. oktober 2016. Kommunerne skal inden der meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning foretage en konkret vurdering af, om ejendommen udleder spildevand til vandområdesystemet og om udledningen bidrager til forurening af det omhandlende vandområde uden målopfyldelse.

Aalborg Kommune

Renseklasse

- O - organisk stof
- SO - skærpet krav organisk stof
- OP - organisk stof og fosfor
- SCP - skærpet krav organisk stof, fosfor og nitrifikation

Figur 2 Indsatsområder i forhold til ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse.

Kvælstofindsatsen

Hovedparten af Aalborg Kommune er beliggende i oplandet til Limfjorden (se figur 1). I hovedvandopland 1.2 Limfjorden er den forventede effekt af kvælstofindsatsen en reduktion på 1.766 ton kvælstof. Der er udskudt en forventet indsats på 1.860 ton kvælstof til tredje planperiode.

Kommunerne er projektejere for kvælstof- og fosforvådområder (se også søindsatser). Kommunerne er organiseret i vandoplandsstyregupper (VOS) svarende til hovedvandoplandene. For Limfjorden er Limfjordsrådet VOS og udarbejder som sådan vandoplandsplanen for Limfjorden, der er det centrale styrings- og planlægningsredskab i indsatsen. Her findes oplysninger om screenede projektmuligheder, inkl. deres forventede timing, økonomi og effektivitet. Den kommunale vådområdeindsats i anden planperiode svarer nogenlunde til den indsats, der blev gennemført i første planperiode.

Lavbundsprojekter består i udtagning af kulstofrige lavbundslande med det formål at reducere landbrugsudledning af drivhusgasser. Naturstyrelsens naturforvaltningsenheder og kommuner kan søge om tilskud til lavbundsprojekter, der også begrænser næringsstofudledning til søer og kystnære farvande.

Der skal endvidere etableres kvælstofindsatser i form af minivådområder, privat skovrejsning og målrettet regulering.

Endelig er der i årene 2015-2021 afsat 20 mio. kr. til at etablere stenrev i Løgstør Bredning, hvor revet indgår i et fuldskalaprojekt til dokumentation af revets potentielle kvælstofeffekt. Limfjordsrådet er tovholder på dette projekt. Tilsvarende planlægger SVANA et integreret naturprojekt i Himmerland / Kronjylland. Projektet forventes at omfatte et areal på ca. 80.000 ha. i en række ådale.

Tabel 4: Kvælstofindsatsen i anden planperiode er fordelt på følgende indsatser i oplandet til Limfjorden og det nordlige Kattegat og Skagerrak:

Delvandopland	Våd-områder	Lavbundsprojekter	Minivådområder	Privat Skovrejsning	Miljøfokusområder	Målrettet regulering	Spildevand	Samlet
	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år
Riisgårde Bredning, Skive Fjord og Lovns Bredning	54,7	3,9	24,5	3,9	29,4	127,5	0,2	251,5
Hjarbæk Fjord	65,2	4,3	27,4	4,3	26,1	147,9	0,2	277,1
Limfjorden i øvrigt	241,5	27,7	175,4	27,7	109,4	648	3,3	1.237,8
Samlet	361,5	35,8	227,3	35,9	164,9	923,4	3,7	1.766,5

Delvandopland	Våd-områder	Lavbundsprojekter	Minivådområder	Privat Skovrejsning	Miljøfokusområder	Målrettet regulering	Spildevand	Samlet
---------------	-------------	-------------------	----------------	---------------------	-------------------	----------------------	------------	--------

					der			
	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år	Ton/år
Kattegat	0	0	0	0	26	0	0,2	26,3
Skagerrak og Vesterhavet	0	0,2	1,2	0,2	21,5	123,7	0	147,6
Samlet	0	0,2	1,2	0,2	47,5	123,7	0,2	173,9

Søindsatser

På nationalt niveau etableres ca. 900 ha. fosforvådområder. Fosforvådområder etableres ved at genoprette og omlægge vandløb, så der igen kommer et naturligt samspil mellem vandløb og ådal. Herved sikres oversvømmelse af arealerne langs vandløb ved store vandføringer, så det partikelbundne fosfor kan bundfældes og tilbageholdes på de vandløbsnære arealer. I oplandet til søerne skal der i hovedvandområde 1.2. Limfjorden findes 1.720 kg. P. Kommunerne skal i fællesskab (VOS/Limfjordsrådet) beslutte ved, hvilke af 45 søer med et reduktionsbehov indsatsen skal placeres.

På nationalt niveau skal der restaureres op til 24 søer. I de 18 Limfjordskommunerne drejer dette sig om Klokkeholm Møllesø (Brønderslev); Ormstrup Sø (Viborg); Ejstrup Sø (Ikast-Brande) samt Dybvad Sø (Frederikshavn) – Kun den første er beliggende i oplandet til Limfjorden.

Der etableres en opkøbsordning for dambrug, og der forventes på landsplan at blive opkøbt ca. 50 dambrug i planperioden med en forventet effekt på 10 tons fosfor.

Grundvand

Kommunerne skal bl.a. vurdere, om vandindvindingsstilladelser vil have betydning for grundvandets påvirkning af overfladevand, herunder om miljømålene i vandløb kan nås. Århus Universitet har for Staten udarbejdet en ny metodik til beregning af vandindvindings påvirkning af vandføringen i vandløb.

Grundlaget for vurdering af vandløbspåvirkningen er dog i dag reelt ikke forbedret på en operationel skala i forhold til 2009, hvor det ved lov blev besluttet generelt at forlænge tilladelserne til et år efter vandhandleplanerne blev vedtaget. Det er således endnu uvist om og i så fald, hvornår det lykkes at omsætte den nye metodik på faglig forsvarlig vis til en operationel skala. Kommunernes forpligtigelse til at behandle alle udløbne tilladelser (gennem de sidste 6 år) senest et år efter vandhandleplanernes vedtagelse (3.kvartal 2016) er derfor ikke realistisk.

SVANA har i forhold til grundvandets kemiske tilstand vurderet, at den eksisterende og planlagte generelle regulering til beskyttelse af grundvandet er tilstrækkelig til at sikre, at indsatsbehovet på længere sigt opfyldes. Det sker primært gennem sprøjtemiddelstrategien, pesticidgodkendelsesordningen, gødningsregler, herunder politisk aftale om målrettet regulering, der bl.a. udmåles på baggrund af behovet for indsatser for at kunne beskytte grundvandet.

Miljøfarlige forurenende stoffer

Berørte myndigheder skal inden for deres ressort foretage opsporing af kilder til forurenende stoffer, som hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål i overfladevandområder. Dette kan potentielt blive en stor opgave for kommunerne.